

*До разової спеціалізованої вченої ради
по захисту дисертації на здобуття ступеня
доктора філософії Тітовою Н. В.*

РЕЦЕНЗІЯ

**кандидата юридичних наук, професора ШЕХАВЦОВА Руслана
Миколайовича на дисертацію ТІТОВОЇ Наталії Віталіївни «Подія
кримінального правопорушення у кримінальному провадженні»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 081 «Право»**

Оцінка актуальності обраної теми. Тема дослідження через призму реалізації її в змісті дисертації є актуальною для сучасної юридичної науки й практики України. Підставами для такого твердження є наступні чинники:

1. Процесуальна та правозастосовна значущість – згідно з п. 1 ч. 1 ст. 91 КПК України, подія кримінального правопорушення (час, місце, спосіб та інші обставини вчинення) є першим і основоположним елементом предмета доказування. Дослідження цієї категорії має критичне значення для практики правосуддя. Аналіз судової практики, наведений у дисертації, свідчить про те, що недоведеність події кримінального правопорушення виступає однією з найпоширеніших причин правових збоїв: від 15% до 20% усіх виправдувальних вироків в Україні ухвалюються саме через недоведеність факту події злочину, неконкретність викладення обставин часу, місця чи способу його вчинення (стор. 17 дисертації). Це вказує на глибокий системний розрив між теоретичним розумінням норми та її практичною реалізацією слідчими та прокурорами;

2. Інноваційно-технологічний аспект – стрімкий розвиток інформаційних технологій повністю трансформував архітектуру злочинності. Поява та поширення кіберзлочинів, правопорушень у сфері електронної комерції та використання криптовалют розмивають класичне (фізичне) розуміння просторово-часових меж правопорушення. Як підкреслює авторка у своїх працях (зокрема, у тезах Використання інноваційних технологій та цифрових доказів для

встановлення події кримінального правопорушення. *Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслідування: тези доповідей учасників науково-практичного семінару (04 грудня 2025 року) / упор. А. Я. Хитра. Львів: ЛьвДУВС. 2025. С.233–238.*), встановлення події злочину сьогодні неможливе без залучення цифрових доказів — записів камер відеоспостереження, метаданих файлів, даних геолокації (GPS), логів систем, блокчейн-транзакцій та алгоритмів штучного інтелекту (AI). Наукова розробка процесуальних стандартів збирання таких даних із забезпеченням їх автентичності (механізм chain of custody) є критично актуальною, оскільки вітчизняне законодавство суттєво відстає від темпів цифровізації;

3. Специфіка розслідування в умовах воєнного стану – військові злочини, руйнування інфраструктури, окупація територій та несанкціоноване або несвоєчасне проведення огляду місця події створюють безпрецедентні ризики втрати чи знищення речових доказів. Обґрунтування особливих тактичних і процесуальних алгоритмів фіксації події злочину в екстремальних умовах воєнного стану має пряме практичне значення не лише для національних судів, а й для формування доказової бази для міжнародних трибуналів;

4. Недостатність попередніх наукових розробок – попри наявність фундаментальних праць у сфері доказування (В. Г. Гончаренко, М. М. Михеєнко, В. Т. Нор, О. В. Капліна та ін.) та профільної монографії В. І. Галагана та І. Ю. Саліхової (2017), категорія «подія кримінального правопорушення» тривалий час розглядалася переважно як елемент більш широких тем, або ж її аналіз не враховував динамічних змін законодавства та технологій за період з 2017–2026 років. Робота Н. В. Тітової спряє заповненню цього доктринального вакууму, пропонуючи оновлене комплексне монографічне бачення проблеми.

Оцінка наукової обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Дисертація справляє враження цілісного та концептуально вибудованого наукового дослідження, у якому авторка демонструє належний рівень теоретичної підготовки, володіння сучасною методологією юридичної

науки та здатність формувати науково обґрунтовані висновки й практичні рекомендації.

Наукова обґрунтованість положень і висновків дисертації забезпечується насамперед чітко визначеними метою, завданнями, об'єктом і предметом дослідження, які є взаємоузгодженими та логічно підпорядкованими загальній концепції роботи. Метою дисертації визначено комплексний теоретико-прикладний аналіз події кримінального правопорушення як елемента предмета доказування та розробку пропозицій щодо вдосконалення законодавства і практики його застосування. Для досягнення цієї мети сформульовано систему взаємопов'язаних завдань, які охоплюють як теоретичний, так і прикладний аспекти дослідження.

Важливим показником наукової обґрунтованості є належний методологічний рівень роботи. Авторка коректно визначила методологічну основу дослідження, використавши як загальнонаукові, так і спеціально-юридичні методи пізнання. Зокрема, застосовано діалектичний, історико-правовий, формально-логічний, системно-структурний, порівняльно-правовий, статистичний та соціологічний методи. Важливо, що методи не лише формально перелічені, а й прив'язані до конкретних підрозділів та дослідницьких завдань, що свідчить про усвідомлене використання методологічного інструментарію.

Позитивної оцінки заслуговує емпірична база дослідження, яка включає нормативно-правові акти, практику Верховного Суду та судів нижчих інстанцій за 2015–2025 роки, статистичні дані, а також результати анкетування 152 слідчих, прокурорів і суддів. Така емпірична основа забезпечує достатній рівень репрезентативності висновків і дозволяє поєднати теоретичний аналіз із практикою правозастосування.

Оцінка новизни представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень та рівня виконання поставленого наукового завдання. Представлені авторкою результати мають комплексний характер і спрямовані на розвиток теоретичних засад доказування події кримінального правопорушення, удосконалення

процесуальних механізмів її встановлення та адаптацію кримінального процесу до сучасних умов цифровізації кримінальної юстиції.

Наукова новизна роботи проявляється насамперед у спробі комплексного переосмислення категорії події кримінального правопорушення як самостійного елемента предмета доказування. Авторка не обмежується традиційним тлумаченням цієї категорії, а пропонує її розгляд через поєднання матеріально-правового, процесуального та криміналістичного аспектів, обґрунтовуючи концепцію різнопланової правової природи події кримінального правопорушення. Такий підхід має теоретичне значення для подальшого розвитку доктрини доказування у кримінальному провадженні.

До положень, що характеризуються елементами наукової новизни, на нашу оцінку, слід віднести:

- запропоновану авторкою багатокритеріальну класифікацію подій кримінальних правопорушень, яка враховує характер наслідків, рівень складності встановлення, часові параметри, специфіку слідової картини та необхідність використання спеціальних знань. Новизна цього підходу полягає у поєднанні кримінально-процесуальних та криміналістичних критеріїв класифікації, що має практичне значення для організації досудового розслідування та вибору оптимальних засобів доказування;

- авторську концепцію стадійності встановлення події кримінального правопорушення, відповідно до якої процес її встановлення охоплює декілька послідовних рівнів: від попереднього встановлення ознак події під час внесення відомостей до ЄРДР до остаточного підтвердження події обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили. Це положення дозволяє системно осмислити процес доказування події кримінального правопорушення з урахуванням особливостей окремих стадій кримінального провадження;

- авторське бачення напрямів удосконалення положень щодо використання цифрових доказів та інноваційних технологій для встановлення події кримінального правопорушення. Авторка аналізує поняття цифрових доказів, їх класифікацію, особливості процесуального отримання та дослідження, а також питання використання сучасних інформаційних технологій у кримінальному

провадженні. У контексті сучасної цифровізації кримінального судочинства такі положення мають актуальний та перспективний характер;

- удосконалення класифікації подій кримінальних правопорушень за такими критеріями: а) за характером суспільної небезпечності – на події злочинів та кримінальних проступків; б) за конструкцією складу – на події з матеріальними, формальними та усіченими складами; в) за тривалістю – на миттєві, триваючі та продовжувані; г) за кількістю епізодів – на одноепізодні та багатеєпізодні; г) за ступенем очевидності – на очевидні, неочевидні та латентні; д) за характером слідової картини – на події з матеріальними слідами та події без матеріальних слідів;

- розвиток положень про систему слідчих (розшукових) дій як засобів встановлення події кримінального правопорушення шляхом виділення базових слідчих (розшукових) дій, які застосовуються для встановлення події будь-якого кримінального правопорушення (огляд, допит, обшук), та спеціальних слідчих (розшукових) дій, необхідних для встановлення події певних видів кримінальних правопорушень;

- розвиток класифікації криміналістичних методів встановлення обставин події кримінального правопорушення, до системи якої віднесено: методи виявлення слідів (огляд, обшук, освідування); методи фіксації слідів (фотографування, відеозапис, складення протоколів, виготовлення зліпків); методи дослідження слідів (судові експертизи, спеціалізовані дослідження); методи моделювання події (слідчий експеримент, реконструкція обстановки події); методи використання інформаційних систем та баз даних;

- розвиток наукового обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення положень ч. 1 ст. 91 КПК України (після слів «подія кримінального правопорушення» уточнити «(час, місце, спосіб та інші обставини вчинення суспільно небезпечного діяння)»), доповнення КПК України ст. 99-1 «Електронні (цифрові) докази», в якій визначити поняття, види, процесуальний порядок збирання, перевірки та оцінки електронних доказів, що забезпечить правову визначеність їх використання для встановлення події кримінального правопорушення.

Завершуючи оцінку рівня новизни, варто зазначити, що окремі положення дисертації мають не абсолютно новаторський, а переважно удосконалювальний характер. Це стосується, зокрема, положень щодо співвідношення події кримінального правопорушення з категоріями складу кримінального правопорушення, механізму його вчинення, предмета доказування та кримінальної ситуації, застосування засобів збирання доказів. Авторка переважно розвиває й систематизує вже існуючі наукові підходи, хоча робить це на достатньо високому теоретичному рівні.

Теоретична та практична значимість результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що основні результати дослідження можуть бути використані:

- науково-дослідній сфері – для подальших досліджень проблем доказування у кримінальному процесі, вдосконалення понятійного апарату кримінального процесуального права, розробки теоретичних моделей оптимізації кримінального провадження (акт впровадження у наукову діяльність Львівського державного університету внутрішніх справ результатів дослідження від 13.11.2025 № 26);

- правотворчій діяльності – для вдосконалення кримінального процесуального законодавства України, зокрема норм, що регулюють предмет доказування, порядок проведення слідчих (розшукових) дій, використання цифрових доказів у кримінальному провадженні;

- правозастосовній практиці – для підвищення ефективності встановлення та доказування події кримінального правопорушення слідчими, прокурорами та суддями, формування єдиних підходів до оцінки доказів щодо події, недопущення типових помилок при встановленні обставин кримінальних проваджень;

- освітньому процесі – для викладання навчальних дисциплін «Кримінальний процес», «Докази і доказування у кримінальному процесі», «Криміналістика», підготовки підручників, навчальних посібників, методичних матеріалів для здобувачів вищої освіти юридичних спеціальностей (акт

впровадження у освітній процес Львівського державного університету внутрішніх справ від 13.11.2025 №71).

Оцінка змісту дисертації та її оформлення. Структура дисертації повністю відповідає вимогам до дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора філософії. До її складу входять вступ, три розділи, що містять одинадцять підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг становить 277 сторінок, з яких 181 сторінка – основний текст. Список використаних джерел містить 338 найменувань і розміщений на 34 сторінках. Дисертація містить 5 додатків, які розміщені на 43 сторінках.

У **вступі** дисертації «Подія кримінального правопорушення у кримінальному провадженні» (стор. 17–27 дисертації) обґрунтовується актуальність дослідження проблематики встановлення та доказування події кримінального правопорушення в умовах реформування кримінальної юстиції України, цифровізації суспільних відносин та адаптації національного законодавства до європейських стандартів. Авторка наголошує, що подія кримінального правопорушення є первинним елементом предмета доказування, передбаченим п. 1 ч. 1 ст. 91 КПК України, а її встановлення становить необхідну передумову здійснення ефективного досудового розслідування та судового розгляду. У вступі проаналізовано стан наукової розробки теми, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, охарактеризовано методологічну основу роботи, емпіричну базу, наукову новизну та практичне значення отриманих результатів. Окрему увагу приділено сучасним викликам, пов'язаним із розвитком кіберзлочинності, використанням цифрових доказів, штучного інтелекту та необхідністю формування нових підходів до встановлення обставин кримінального правопорушення.

У **підрозділі 1.1 «Гене́за наукових поглядів на поняття події кримінального правопорушення у вітчизняній та зарубіжній доктрині»** (стор. 28–41) досліджено історичний розвиток наукових уявлень про подію кримінального правопорушення як одну з ключових категорій кримінального процесуального права. Авторка простежує еволюцію поглядів від радянської

доктрини, де подія злочину розглядалася переважно як об'єктивна реальність, до сучасних концепцій, у яких акцент переноситься на процесуальні аспекти її доказування та взаємозв'язок із предметом доказування. Аналізуються наукові підходи вітчизняних учених, зокрема М. М. Михеєнка, Ю. М. Грошевого, Л. М. Лобойка, М. А. Погорецького, В. Г. Гончаренка та інших, які досліджували природу події кримінального правопорушення, її структуру та значення у кримінальному провадженні. Окремо розглянуто зарубіжні доктринальні підходи, зокрема німецьку концепцію «Tatbestand» та англо-американське розуміння «crime scene event», що дозволяє провести порівняльно-правовий аналіз та визначити вплив іноземних концепцій на розвиток української кримінально-процесуальної науки. У підрозділі також висвітлюється значення прийняття КПК України 2012 року, який нормативно закріпив подію кримінального правопорушення як першочерговий елемент предмета доказування.

У підрозділі 1.2 «Поняття, сутність та структура події кримінального правопорушення як елемента предмета доказування» (стор. 41–56) здійснюється комплексний аналіз змісту події кримінального правопорушення як самостійної кримінально-процесуальної категорії. Авторка досліджує різні підходи до визначення поняття події та формулює власне визначення, відповідно до якого подія кримінального правопорушення є сукупністю об'єктивних фактичних обставин, що характеризують зовнішній прояв суспільно небезпечного діяння у реальній дійсності та підлягають обов'язковому встановленню у кримінальному провадженні. Значну увагу приділено структурі події, до якої віднесено час, місце, спосіб вчинення, наслідки, причинний зв'язок, обстановку, предмет посягання та інші елементи, що формують цілісну картину кримінального правопорушення. Розкривається подвійна правова природа події: як елемента предмета доказування та як матеріальної основи складу кримінального правопорушення. Авторка аналізує місце події у системі обставин, що підлягають доказуванню, та обґрунтовує, що саме від встановлення події залежить можливість доведення інших елементів предмета доказування, зокрема винуватості особи, мотиву, форми вини та розміру шкоди.

У підрозділі 1.3 «Співвідношення події кримінального правопорушення з суміжними кримінально-правовими та кримінальними процесуальними категоріями» (стор. 56–68) авторка досліджує взаємозв'язок події кримінального правопорушення з такими категоріями, як склад кримінального правопорушення, діяння, механізм вчинення кримінального правопорушення, кримінальна ситуація, юридичний факт та предмет доказування. На основі аналізу доктринальних підходів і судової практики визначаються спільні та відмінні ознаки цих понять. Обґрунтовується теза про те, що подія кримінального правопорушення є ширшим поняттям, ніж склад кримінального правопорушення, оскільки охоплює не лише юридично значущі ознаки, а й фактичні обставини, які мають доказове значення для кримінального провадження. Значна увага приділяється співвідношенню події з механізмом вчинення кримінального правопорушення та слідовою картиною, що має важливе значення для криміналістичного забезпечення розслідування. Авторка також аналізує місце події у системі предмета доказування та її роль у забезпеченні досягнення завдань кримінального провадження.

У підрозділі 1.4 «Класифікація подій кримінальних правопорушень та її значення для кримінального провадження» (стор. 68–83) запропоновано багатокритеріальну класифікацію подій кримінальних правопорушень. Авторка систематизує події за характером суспільно небезпечних наслідків, формою вини, ступенем складності встановлення, часовими характеристиками, кількістю епізодів, способом вчинення, специфікою слідової картини та іншими критеріями. Детально розкривається практичне значення класифікації для організації досудового розслідування, планування слідчих (розшукових) дій, визначення оптимальної тактики збирання доказів та використання спеціальних знань. Авторка доводить, що класифікація подій кримінальних правопорушень має не лише теоретичне, а й прикладне значення, оскільки дозволяє формувати типові алгоритми розслідування та підвищувати ефективність доказування залежно від виду кримінального правопорушення.

У підрозділі 2.1 «Процесуальний порядок та особливості встановлення події кримінального правопорушення на різних стадіях кримінального провадження» (стор. 87–102) аналізується специфіка встановлення події на кожній стадії кримінального провадження. Авторка обґрунтовує концепцію стадійності встановлення події, яка включає попереднє встановлення ознак події під час внесення відомостей до ЄРДР, повне встановлення на стадії досудового розслідування, верифікацію під час судового розгляду та остаточне підтвердження у вироком суду. Досліджуються особливості доказування на стадії досудового розслідування, коли слідчий і прокурор зобов'язані зібрати достатню сукупність доказів для повідомлення про підозру та підтримання обвинувачення. Значна увага приділяється доказуванню на стадії судового розгляду, де встановлення події здійснюється з дотриманням принципів безпосередності, змагальності та презумпції невинуватості. Також розглядаються повноваження апеляційної та касаційної інстанцій щодо перевірки правильності встановлення події кримінального правопорушення.

У підрозділі 2.2 «Криміналістичні методи та засоби встановлення обставин події кримінального правопорушення» (стор. 102–114) досліджено систему загальнонаукових та спеціальних криміналістичних методів, що застосовуються для встановлення події кримінального правопорушення. Авторка аналізує методи спостереження, вимірювання, експерименту, моделювання, а також спеціальні криміналістичні методики: трасологічні, балістичні, вибухотехнічні, судово-медичні, біологічні, почеркознавчі та інші. Особливу увагу приділено сучасним можливостям використання ДНК-аналізу, цифрової криміналістики, геолокаційних даних та інших технологічних засобів. Підрозділ містить характеристику критеріїв вибору криміналістичних методів залежно від виду кримінального правопорушення, специфіки слідової картини та умов проведення розслідування. Авторка підкреслює необхідність комплексного застосування різних методів для забезпечення повного, всебічного та неупередженого встановлення події кримінального правопорушення.

У підрозділі 2.3 «Слідчі (розшукові) дії як засоби встановлення події кримінального правопорушення» (стор. 114–129) здійснюється аналіз слідчих (розшукових) дій як основних процесуальних засобів встановлення фактичних обставин кримінального правопорушення. Авторка досліджує правову природу та доказове значення огляду місця події, обшуку, допиту, пред’явлення для впізнання, слідчого експерименту та інших слідчих дій. Розкривається їх роль у виявленні, фіксації та перевірці доказової інформації щодо часу, місця, способу вчинення кримінального правопорушення та інших елементів події. Значна увага приділяється процесуальним гарантіям законності проведення слідчих дій, проблемам допустимості отриманих доказів та типових помилок під час їх проведення. Авторка також обґрунтовує доцільність розмежування базових та спеціальних слідчих (розшукових) дій залежно від категорії кримінального правопорушення та складності встановлення його події.

У підрозділі 3.1 «Особливості доказування події кримінального правопорушення: теорія та практика» (стор. 130–144) розглядаються теоретичні та практичні аспекти доказування події кримінального правопорушення. Авторка аналізує стандарти доказування, зокрема вимогу доведення обставин «поза розумним сумнівом», та їх значення для встановлення події. На основі аналізу судової практики Верховного Суду визначаються типові проблеми доказування: недостатність доказів, суперечності між доказами, недоведеність часу, місця або способу вчинення кримінального правопорушення, неналежне встановлення причинного зв’язку. Значну увагу приділено оцінці доказів та процесуальним помилкам, які призводять до визнання доказів недопустимими або до ухвалення виправдувальних вироків. Авторка обґрунтовує необхідність підвищення стандартів доказування події кримінального правопорушення як гарантії дотримання прав людини та забезпечення законності кримінального провадження.

У підрозділі 3.2 «Судова експертиза як засіб встановлення та доказування події кримінального правопорушення» (стор. 144–159) досліджується роль судової експертизи у встановленні обставин події кримінального правопорушення. Авторка аналізує процесуальний порядок

призначення та проведення експертиз відповідно до ст. 242–244 КПК України, розкриває правову природу експертного висновку та критерії його оцінки судом. У підрозділі систематизовано види експертиз, які найчастіше використовуються для встановлення події: судово-медичні, трасологічні, балістичні, автотехнічні, економічні, комп'ютерно-технічні та інші. Окремо досліджуються питання комплексних і комісійних експертиз, а також особливості використання спеціальних знань при розслідуванні складних і латентних кримінальних правопорушень. Авторка підкреслює, що судова експертиза є одним із найбільш ефективних засобів встановлення фактичних обставин події та забезпечення достовірності доказування.

У підрозділі **3.3 «Використання інноваційних технологій та цифрових доказів для встановлення події кримінального правопорушення»** (стор. 159–176) досліджуються сучасні тенденції цифровізації кримінального провадження та використання цифрових доказів. Авторка розкриває поняття цифрових доказів, їх види та особливості процесуального закріплення. Аналізуються записи з камер відеоспостереження, геолокаційні дані, метадані файлів, електронна переписка, інформація із соціальних мереж, дані банківських транзакцій та інші джерела цифрової інформації. Значна увага приділяється проблемам забезпечення допустимості цифрових доказів, їх автентичності та цілісності. Окремо досліджуються можливості використання штучного інтелекту, технологій розпізнавання облич і голосу, blockchain-технологій та інших інноваційних засобів у діяльності органів досудового розслідування. Авторка наголошує на необхідності вдосконалення процесуального регулювання використання цифрових доказів та створення єдиних стандартів їх оцінки у кримінальному провадженні.

У підрозділі **3.4 «Проблемні питання встановлення події кримінального правопорушення та шляхи вдосконалення законодавства»** (стор. 176–190) узагальнюються основні проблеми правозастосовної практики у сфері встановлення та доказування події кримінального правопорушення. Авторка аналізує недоліки чинного кримінального процесуального законодавства, відсутність єдиної судової практики, труднощі встановлення

латентних кримінальних правопорушень, проблеми допустимості доказів та недостатнє матеріально-технічне забезпечення органів досудового розслідування. На цій основі формулюються пропозиції щодо вдосконалення КПК України, зокрема доповнення ст. 91 КПК положеннями про зміст події кримінального правопорушення, удосконалення порядку збирання цифрових доказів, розширення можливостей використання спеціальних технічних засобів фіксації слідчих дій та вдосконалення механізму призначення комплексних експертиз. Підрозділ завершується висновком про необхідність формування цілісної концепції встановлення події кримінального правопорушення в умовах сучасних викликів розвитку кримінальної юстиції України.

Висновки (стор. 193–198) містять узагальнення отриманих результатів і демонструють стан вирішення поставлених завдань.

Дисертація виконана українською мовою, стиль – академічно-науковий.

Таким чином, зміст дисертації відповідає критеріям академічної доброчесності. Структура роботи забезпечила розкриття теми, а якість оформлення засвідчує належний рівень підготовки дисертантки.

Відображення наукових положень в опублікованих працях. Основні положення дисертації оприлюднені у 8 наукових працях, з них 4 статті у фахових виданнях України, внесених до переліку наукових фахових видань України категорії «Б», та 4 науково-практичні заходи. Публікації авторки в достатній мірі відображають положення, які складають наукову новизну.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушення академічної доброчесності. Під час вивчення змісту дисертації фактів порушення академічної доброчесності не виявлено.

Численні позитивні аспекти роботи **не виключають наявності дискусійних положень та зауважень**, які варто розглянути для удосконалення аргументації позиції здобувача та врахування у подальшій роботі над окресленою проблематикою.

1. Емпіричну базу дослідження, як це зазначено на стор. 22 дисертації, склали, серед іншого, результати анкетування 152 слідчих, прокурорів та суддів. По тексту роботи неодноразово наведені результати проведеного опитування

вказаних респондентів (стор. 43, 88, 117, 154, 160, 177, 183–184) для обґрунтування проміжних висновків проведеного дослідження, що, безумовно, посилює аргументацію дисертантки. Але більшу інформативність та обґрунтованість положенням дисертації, на наше переконання, надало би відокремлене узагальнення відповідей слідчих, прокурорів та суддів та наведення таких даних як в тексті роботи, так і в Додатку А на стор. 240–248. Думаємо, що було би цікаво порівняти бачення слідчих, прокурорів та суддів на питання блоку 2 «Встановлення події на різних стадіях», 3 «Слідчі (розшукові) дії», 4 «Доказування події», 5 «Інноваційні технології та цифрові докази», 6 «Проблемні питання та пропозиції».

2. На стор. 124 дисертації авторка зазначає, що «НСРД проводяться виключно у кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких злочинів, що обмежує сферу їх застосування для встановлення події кримінального правопорушення меншої тяжкості». З таким твердженням ми не можемо погодитися. Негласні слідчі (розшукові) дії, передбачені частиною 2 статті 264, 268 КПК України, можуть здійснюватися у кримінальному провадженні незалежно від ступеня тяжкості злочину та під час досудового розслідування кримінальних проступків. Дисертантці треба було би це зазначити та дослідити безумовно обмежений потенціал застосування цієї категорії процесуальних дій у встановленні або навпаки неможливості встановлення за їх допомогою обставин події кримінального проступку. Під час захисту хотілося б почути оціночні судження дисертантки з цього питання.

3. На стор. 136 дисертації авторка запропонувала модель етапного доказування події на стадії досудового розслідування: етап 1. Первинне

встановлення ознак події (0-24 години): огляд місця події; опитування свідків; фіксація слідів кримінального правопорушення; мета: зафіксувати «свіжі» докази та визначити напрям розслідування; етап 2. Деталізація обставин події (до 20 днів): проведення основних слідчих (розшукових) дій; призначення експертиз; з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; мета: встановити всі елементи події з достатньою повнотою; етап 3. Верифікація встановленої події (до закінчення розслідування): перевірка альтернативних версій; усунення суперечностей у доказах; додаткові експертизи; мета: досягти стандарту доказування для направлення обвинувального акта до суду. Наведена модель, на наш погляд, є дещо спрощеною, такою що не відображає варіативність умов, які можуть складатися під час розвитку руху пошуково-пізнавальної діяльності під час досудового розслідування від невідомого до відомого про обставини події кримінального правопорушення. Наприклад, коли особа, яка вчинила кримінальне правопорушення затримана після його вчинення або ні, коли кримінальне провадження розпочато на підставі матеріалів оперативно-розшукової діяльності, або на підставі заяви (повідомлення) про вчинене кримінальне правопорушення, коли має місце протидія розслідуванню, або ні, тощо.

Загалом зазначені зауваження відображають власну наукову позицію рецензента, а окремі із них можуть слугувати підставою для наукової дискусії під час захисту дисертації.

Відсутність конфлікту інтересів. Рецензент не має реального чи потенційного конфлікту інтересів щодо здобувача та/або його наукового керівника.

ВИСНОВОК: дисертація ТІТОВОЇ Наталії Віталіївни «Подія кримінального правопорушення у кримінальному провадженні» є оригінальним, актуальним науковим дослідженням, в якому отримано нові науково обґрунтовані результати, які мають теоретичне і практичне значення та вирішують наукове завдання, що має значення для теорії і практики доказування у кримінальному провадженні.

Дисертація відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом МОН України від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її авторка ТІТОВА Наталія Віталіївна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент

**Професор кафедри кримінального процесу та криміналістики
факультету № 1 (з підготовки фахівців для органів досудового
розслідування Національної поліції України)**

Львівського державного університету внутрішніх справ

кандидат юридичних наук, професор

Руслан ШЕХАВЦОВ